

KENTSEL TASARIM STÜDYOSU - D 9

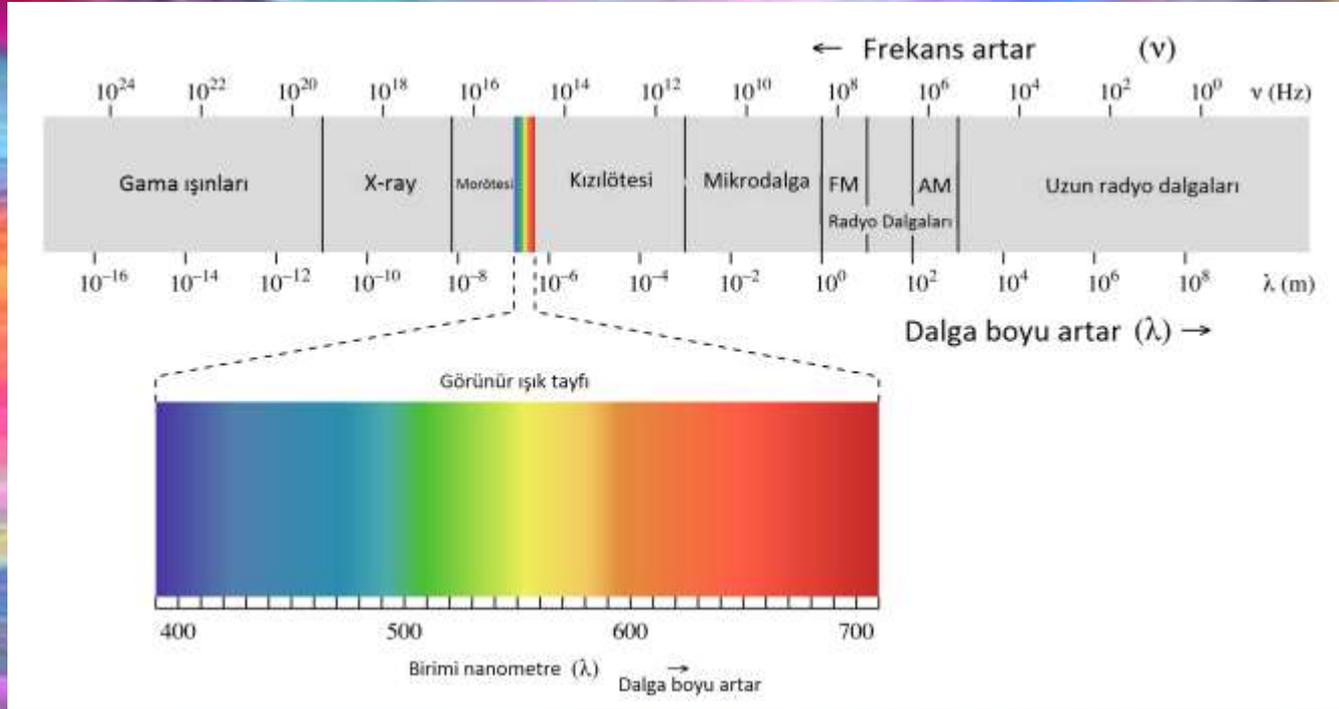
KENTSEL TASARIMDA RENK VE DOKU

RENK

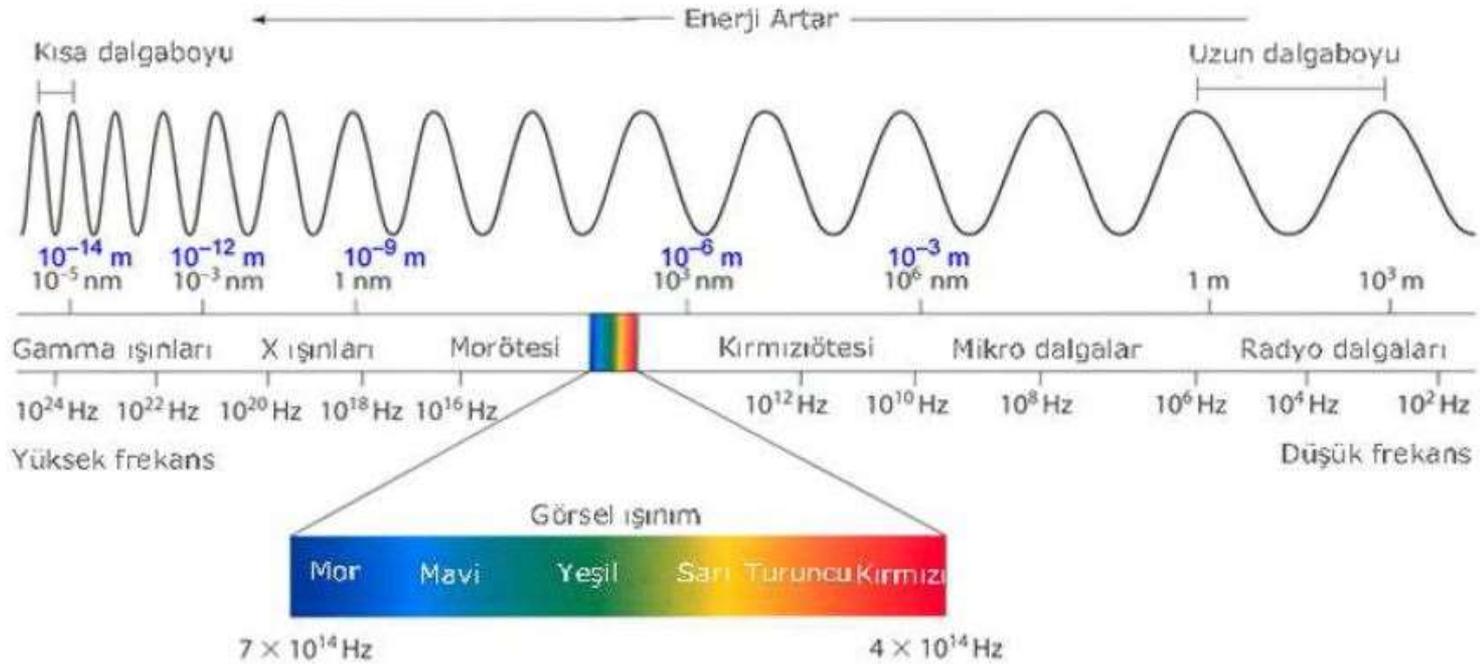
RENK

Renk, ışığın birleşiminde bulunan çeşitli dalgadaki ışınların bir cisme çarptığı zaman; o cisim tarafından absorbe edilmesi veya edilmeyerek yansıtılmasından meydana gelen olayın cisme kazandırmış olduğu görünüştür (Arslan 2012).

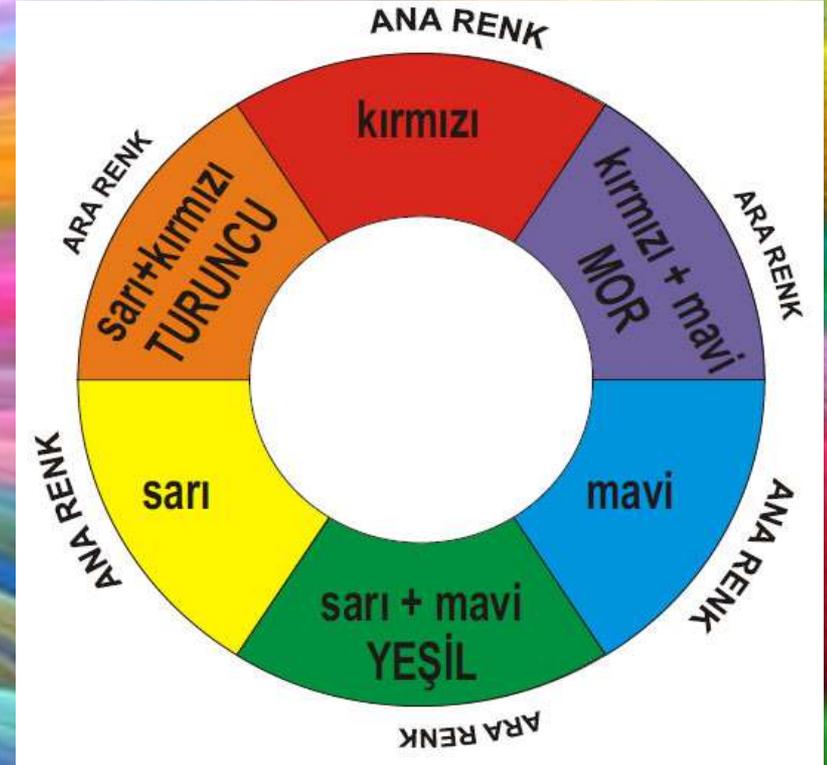
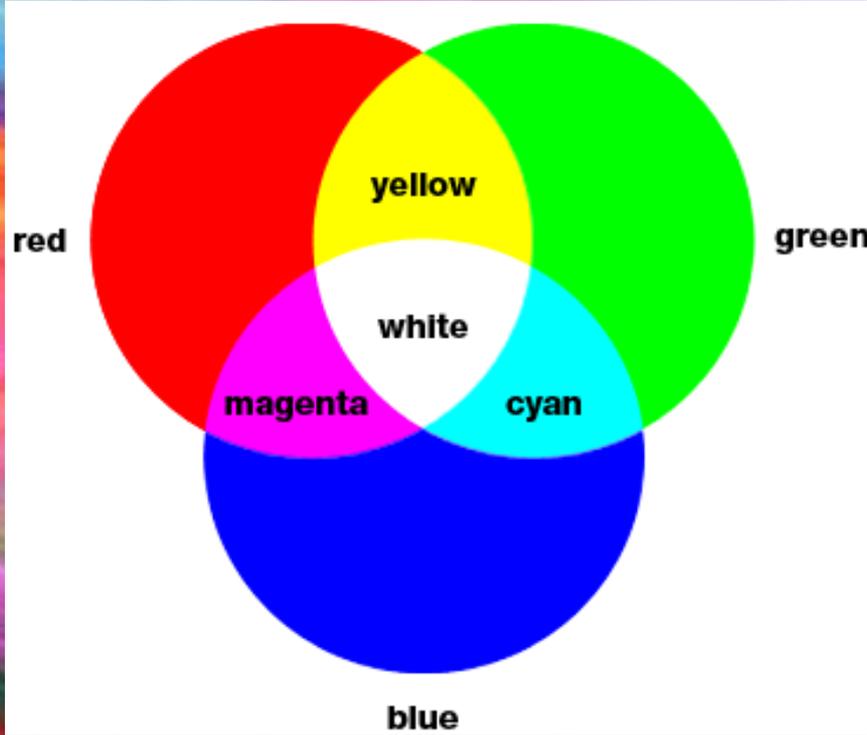

RENK OLUŞUMU

Beyaz ışık, insanın görme boyutları içinde kalan kısmı oluşturur. Bilimin açıklamalarına göre elektro manyetik dalgalardan meydana gelen renklerin farklılaşmaları, bu dalga boylarının ve titreşimlerinin değişik olmasından doğar. Yani her renk farklı dalga boylarında titreşimleri bize göndermektedir (Temizsoylu 1987).

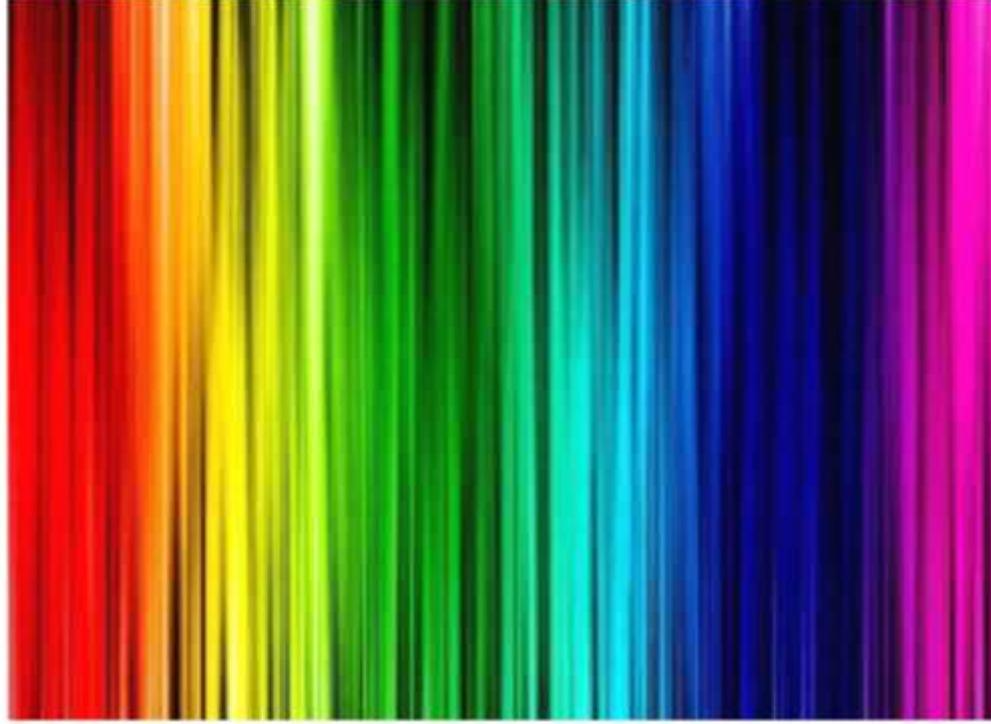
Işığın kırılma sırasında kendini oluşturan tayf renklerine ayrılarak yayılmasına "renklere ayrılma" denir. Bu renkler: kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mor olmak üzere 7 renktir (Taşkın 2012).

RENK ÇEŞİTLERİ

Renkler ikiye ayrılır:

- ❖ Işık renkleri
- ❖ Boya renkleri (Taşkın 2012).

RENKLERİN SINIFLANDIRILMASI

1. Akromatik Renkler

2. Kromatik Renkler

❖ Ana renkler

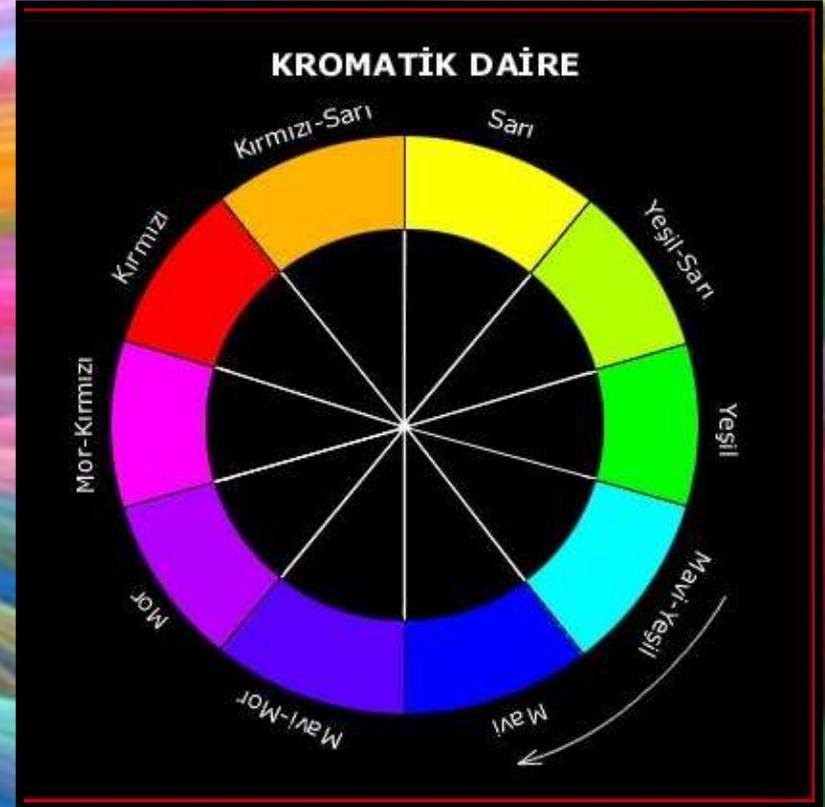
❖ Ara Renkler

❖ Grileşmiş Renkler (Taşkın 2012).

1.Akromatik Renkler

Yüzeylerin renklilik özelliği göstermeden, yalnızca koyu-açık olarak farklı koyuluklarda gri türlerini gösterirlerse bu görünümler renkli özelliği taşımayan "Akromatik Renkler"dir (Temizsoylu 1987).

2.Kromatik Renkler

Sarı, Kırmızı ve Mavi renklerine **'Ana Renkler'** denir. Temel renk özleridir. Başka renklerin karışması ile elde edilemezler. Bütün diğer renkler bu birleşimden oluşur (Çağlarca 1998).

ANA RENKLER

RENK

ANA RENKLER

RENK

ARA RENKLER

RENK

ARA RENKLER

RENK

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Renk çemberi, görülebilir bütün renk tonlarının sistemli bir şekilde sergilendiği çemberdir. Renkler gökkuşağı ve prizma renklerine göre sıralanmıştır. Renklerin öğretilmesinde, renklerin birbiriyle ilişkileri, karışımları ve etkilerinin anlaşılmasında, renk çemberi temel teşkil etmektedir (Demir 1993).

ZIT(KONTRAST) VE TAMAMLAYICI RENKLER

Renk skalasındaki bir ana renk ve onun karşısındaki diğer ana renklerin karışımı ile oluşmuş renk; karşıt, zıt ve tamamlayıcı renktir. Birlikte kullanıldıklarında birbirlerinin etkisini artırır ve çekici duruma getirir (Taşkın 2012).

SICAK RENKLER

- ❖ *Kırmızı, Turuncu, Sarı ve bu renklerin tonlarıdır.*
- ❖ Dalga boyları genellikle kısa ve yüksek titreşimli olduklarından, insan gözündeki ağ tabakasına en önce çarpan renklerdir. En çabuk görülen renkler olduklarından, daha dinamik ve canlı etki yaparlar.
- ❖ Daha yakınmış gibi görünürler.
- ❖ Mekanı küçük gösterirler.
- ❖ Dikkat çekmek için kullanılabilir (Temizsoylu 1987).

SARI ve TONLARI

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Uğur SÖREN

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

TURUNCU ve TONLARI

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

KIRMIZI ve TONLARI

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

PEMBE ve TONLARI

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

KAHVERENGİ ve TONLARI

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

SOĞUK RENKLER

- ❖ *Mavi, Yeşil, Mor ve bu renklerin tonlarıdır.*
- ❖ Dalga boyları genellikle zayıf titreşimli olduklarından, insan gözündeki ağ tabakasına daha sonra çarpan renklerdir. İnsanlarda sakinleştirici ve dinlendirici etki yaparlar.
- ❖ Uzaktan kendilerini belli edemezler.
- ❖ Mekanı büyük gösterirler.
- ❖ Görsel ve zihinsel odaklanmayı sağlarlar.
- ❖ Fon olarak kullanılabilirler (Abacı 2007).

YEŞİL ve TONLARI

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

RENKLER ARASINDAKI İLİŞKİLER

RENKLER ARASINDAKI İLİŞKİLER

MAVİ ve TONLARI

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

RENKLER ARASINDAKI İLİŞKİLER

MOR ve TONLARI

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

RENKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

RENK TONLARININ TASARIMA ETKİSİ

Peyzaj tasarımında öncelikle ve genellikle yararlanılması gereken bitki türleri yeşil yaprak renklerine sahip bitkiler olmalıdır. Koyu yeşil yapraklı bitkiler fon ve vurgu etkisi oluşturur. Açık yeşil yapraklı bitkiler ise mekana genişlik ve ferahlık etkisi kazandırır (Akdoğan1982).

Aynı tondaki yeşil bitkileri birlikte kullanmak, başka ayırıcı özellikleri (tekstür , form gibi) bulunmaması koşulunda birbirlerinin etkilerini yok etmeleri nedeniyle yanlış bir seçim olacaktır

Sıcak ve kurak bölgelerde koyu yeşil yapraklı bitkiler kullanılarak serin ve nemli bir etki, nemli ve serin bölgelere de açık yeşil yapraklı bitkileri kullanarak kullanıcılar üzerinde olumlu bir etki oluşturabiliriz.

RENK TONLARININ PEYZAJ TASARIMINA ETKİSİ

Sürekli ve etkili kırmızı yapraklı bitkileri tasarımda ölçülü ve dikkatli kullanmak gereklidir. Bu tür bitkilere, doğadaki türler olmamaları nedeniyle özellikle kırsal peyzajda dikkatli ve sınırlı yer vermek daha doğru olacaktır.

RENK TONLARININ PEYZAJ TASARIMINA ETKİSİ

RENK TONLARININ PEYZAJ TASARIMINA ETKİSİ

RENK TONLARININ PEYZAJ TASARIMINA ETKİSİ

RENKLERİN PEYZAJ TASARIMINDA KULLANILIŞ İLKELERİ

Peyzaj tasarım çalışmalarında renklerin kullanılış ilkelerini;

- Mekanların tanımlanması
- Fonksiyon ve biçim arasındaki ilişkinin sağlanması
- Görsel etki oluşturulması
- Görsel algılamanın kolaylaştırılması şeklinde özetleyebiliriz (Öztan 1996).

ÖZTAN (1996) a göre renkler ile tasarım

1.Rengin nüanslarını kullanarak, tekdüze ve yalın bir görünüme sahip bir tasarım planlamak (tek renk-monochrome bahçe anlayışı)

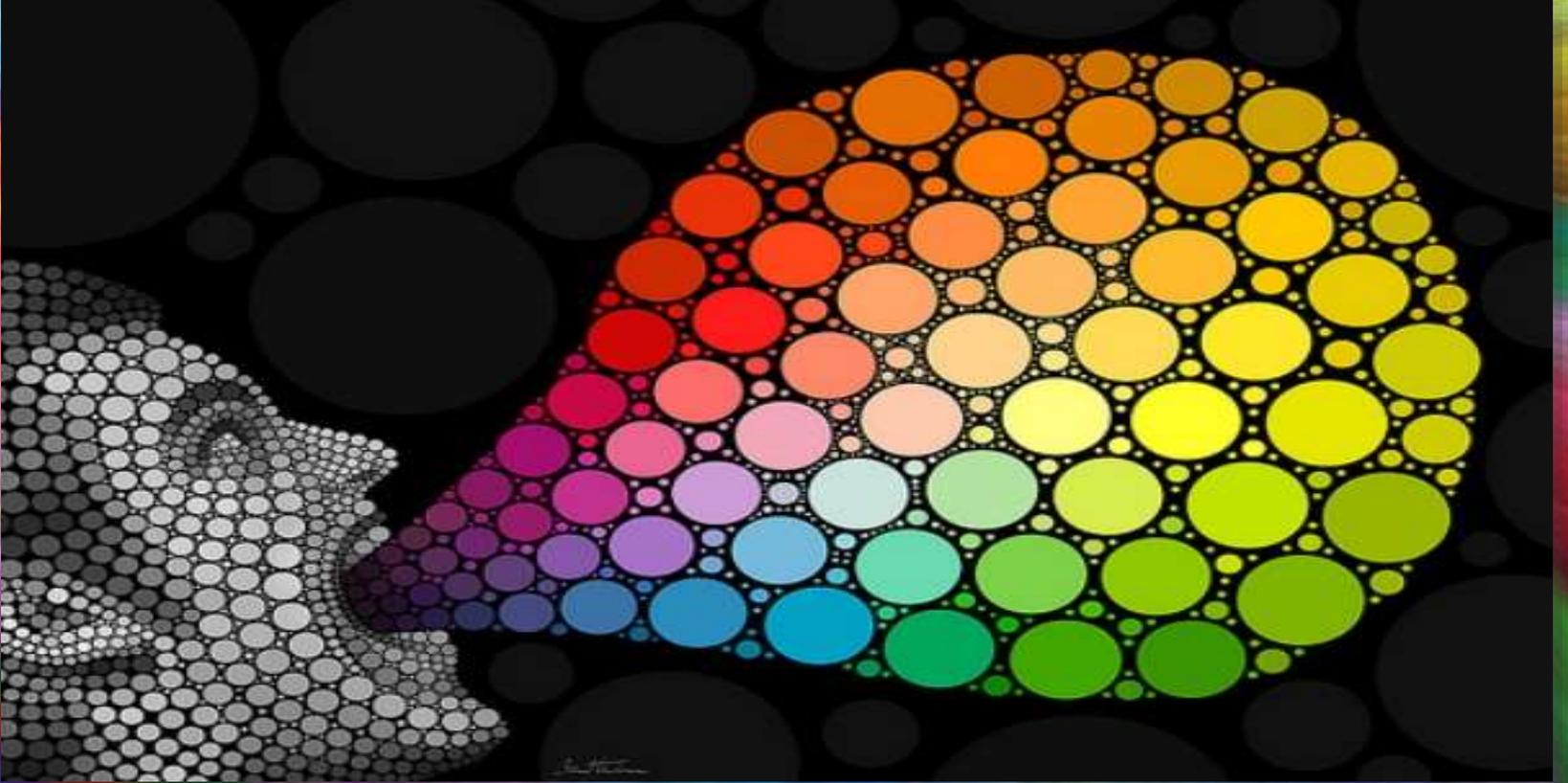

ÖZTAN (1996) a göre renkler ile tasarım

2.Bitkilerin tüm renk özelliklerini kullanarak bir kompozisyon oluşturmak (çok renkli polychrome bahçe anlayışı)

DOKU

DOKU

Doku, doğadaki tüm nesnelerin iç yapılarının işlevsel özelliklerini dışa vuran yüzeysel etkilerdir. Nesne ve varlıkların dış yapı özellikleri dokuyu oluşturur (Anonim 2013 b).

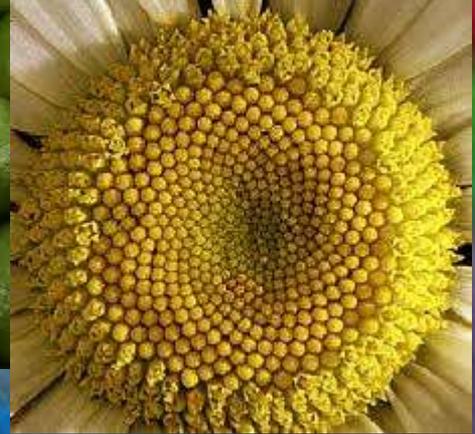
Dokuyu nesne yüzeyinde dokunma ve görme duyularımızla algılayabildiğimiz gibi yalnızca dokunma duyumuz da dokuyu kavramamıza yeterli olur. Ancak bazı yüzeylerde elimizi gezdirirken hissettiğimiz sıcak ya da soğuk etki ya da kaygan yüzey etkisi doku değildir. Doku olabilmesi için mutlaka nesne yüzeyindeki pütürlülükleri, kabartıları görme ve dokunma duyularımızla hissetmemiz gerekir (Anonim 2013 b).

Tüm görsel nesnelerin karakteristik birer dış yapıları vardır. Doğadaki tüm nesnelerin iç yapılarının özelliklerini dışa vuran yüzeysel etkiler dokudur (Anonim 2013 b).

DOKULARIN SINIFLANDIRILMASI

1. Doğal-Yapay Dokular
2. Sert-Yumuřak Dokular
3. Derin-Yüzeysel Dokular
4. İnce-Kaba Dokular
5. Düzenli-Düzensiz Dokular (Anonim 2013 b)

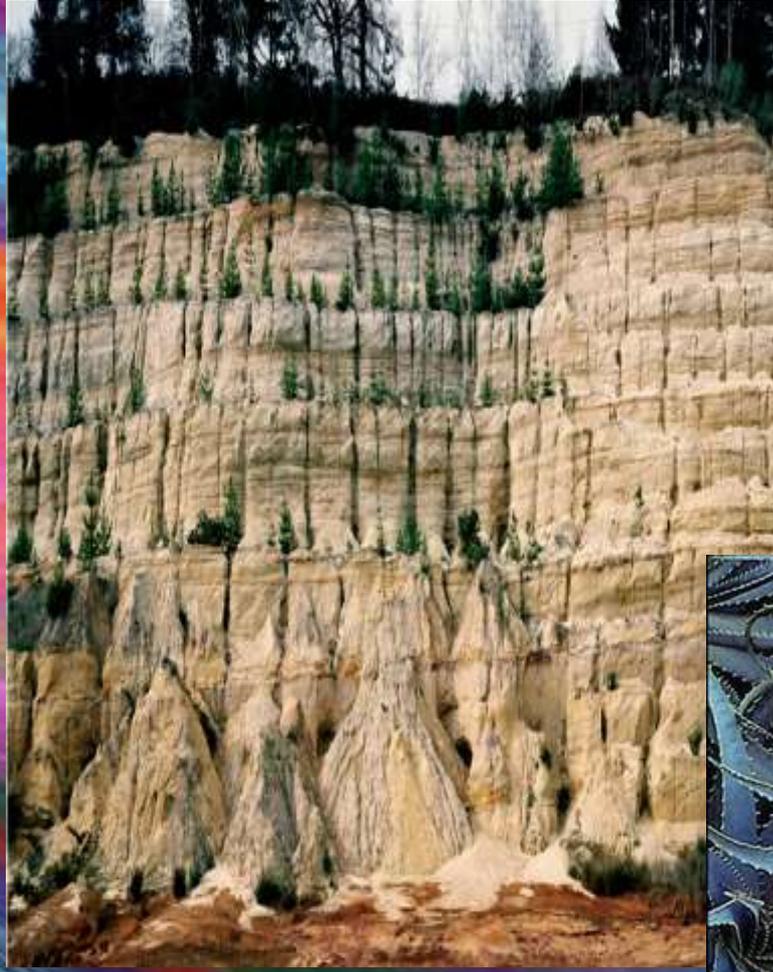

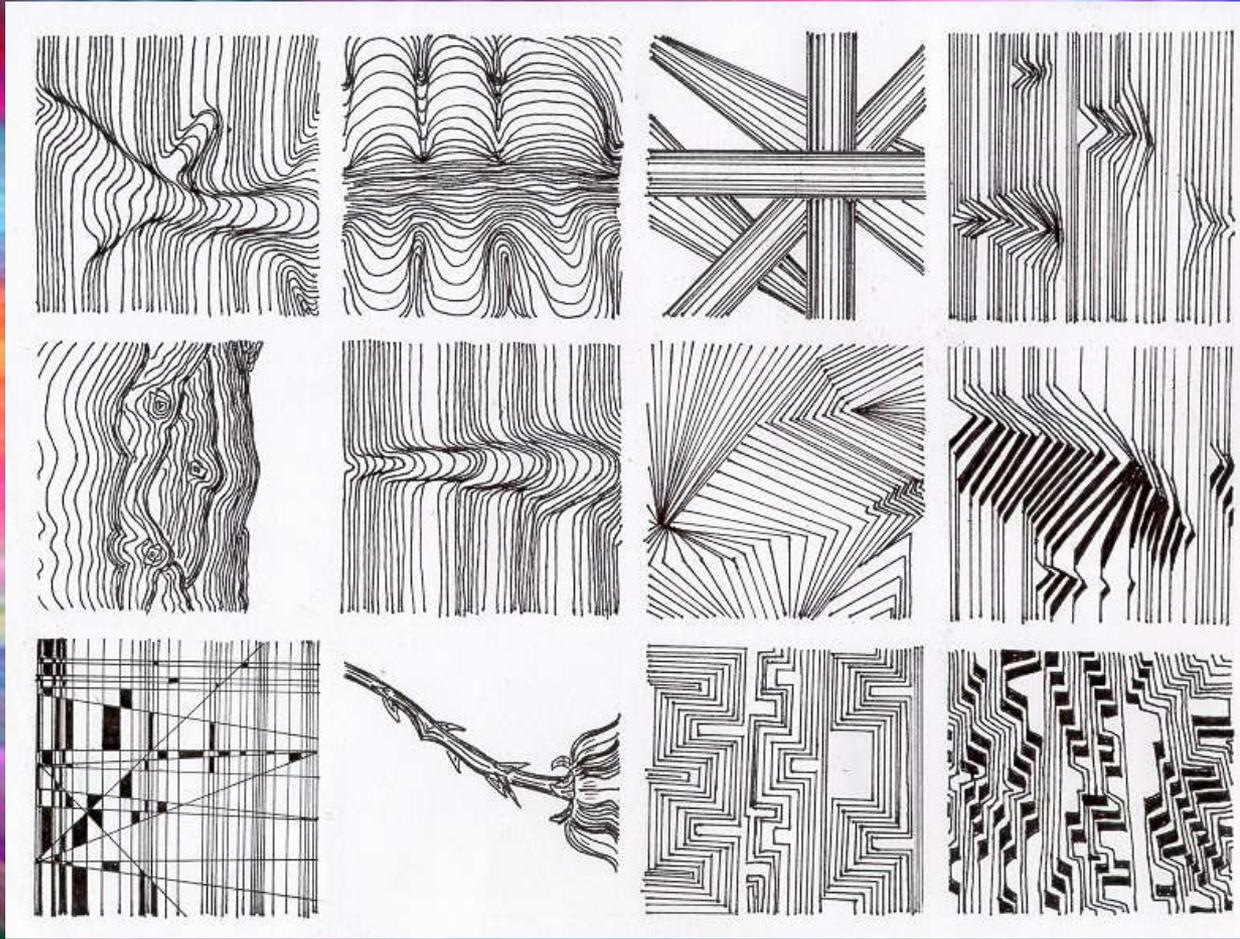
Doğal doku, işlevsellikle ilgilidir ve dış yapıyla iç yapı arasında uyum vardır. Doğadan kaya, ağaç gövdesi, limon kabuğu, yaprak, tahta, balık, kozalak, deri gibi örnekler verebiliriz (Anonim 2013 c).

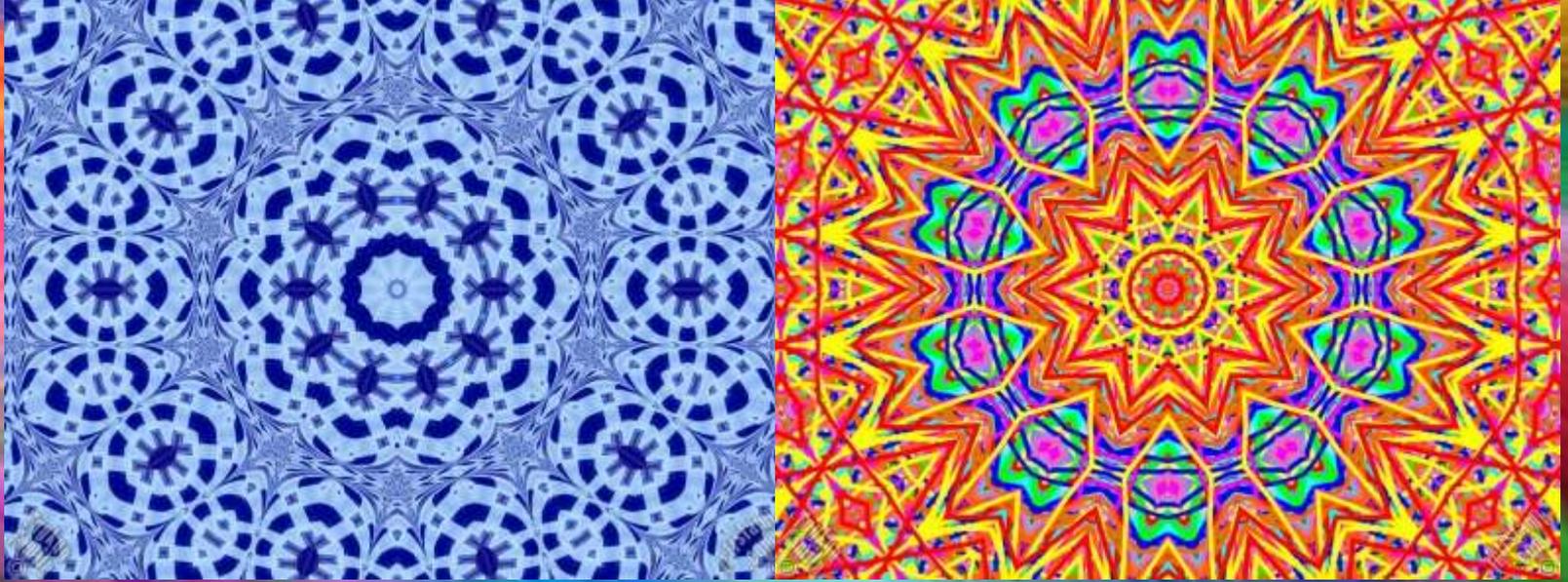
Nesnelerin kendi dokularıdır. Doğrudan nesnenin kendisine dokunulduğunda ya da bakıldığında fark edilir (Anonim 2013 c).

DOKULARI SINIFLANDIRILMASI

Yapay dokular; Nesnenin kendi yüzeyinde oluşan doğal dokuların yanı sıra yapay olarak oluşturulmuş dokularda vardır. Bir sanatçının yapıtının yüzeyine fırça darbeleri ve spatula kullanarak boya sürüşü, kazıma ile oluşturulan yüzeyler ya da camların üzerindeki kabartma şekiller doku etkisi yaratır. Ancak bunlar nesnenin kendi dokusu olmadığından **yapay dokular** olarak adlandırılır (Anonim 2013 c).

Yapay dokuda matematiksel düzenler oluşturma söz konusudur. Tuğla, beton, demir, kağıt, kumaş, cam gibi örnekleri çoğaltabiliriz (Anonim 2013 c).

ÇEVREDE DOKU

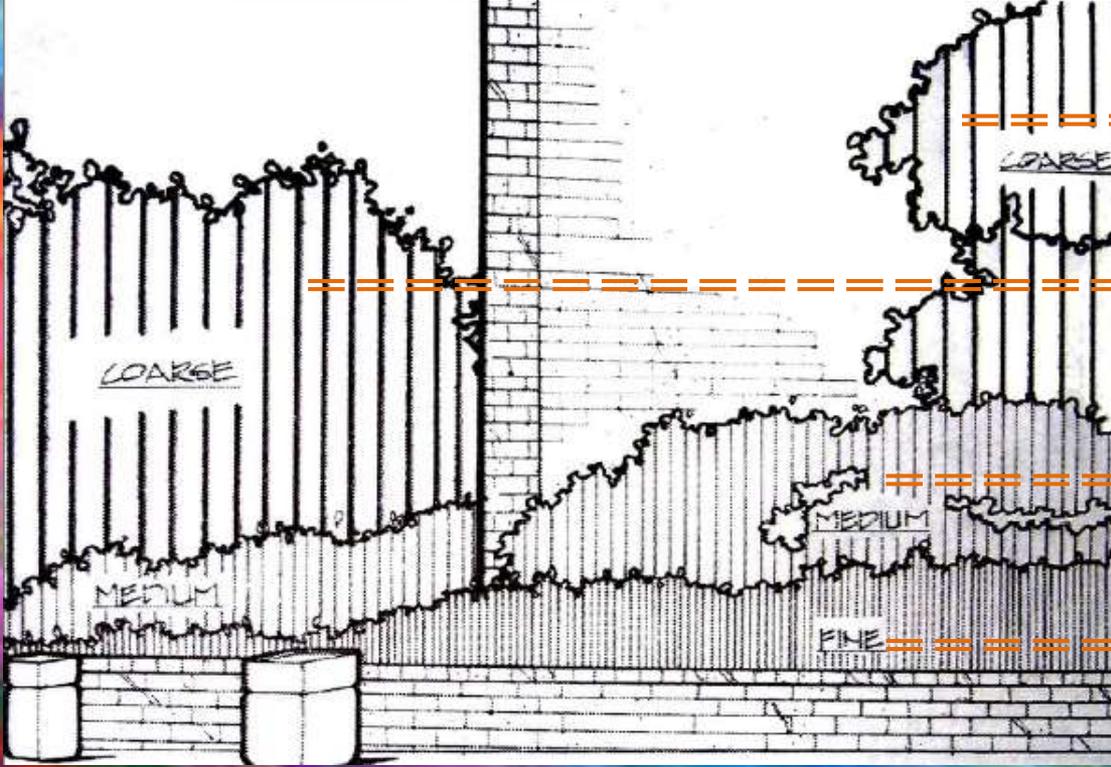

İnsanların yaptığı binalar, ulaşım için kullanılan yollar, doğa ile ilişkili düzen, çevredeki dokuyu oluşturur. Peyzaj mimarisi de bitkilerin düzenleriyle çevre dokusuna katkıda bulunur (Anonim 2013 c).

Peyzaj mimarisinde diğ er tasarım dallarında oldu ğ u gibi belli temel tasarım kuralları uygulanmaktadır. Doku ç evre düzenini canlandırır ve insanların gördükleri ş eye dokunma duyusuyla iletişime geçmelerini sağlar (Anonim 2013 c).

BİTKİLERDE DOKU

Kaba dokulu bitki

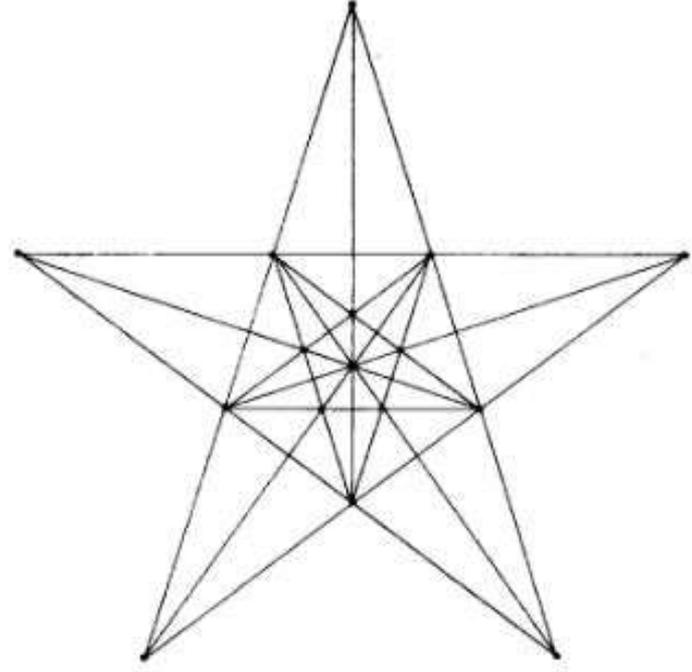
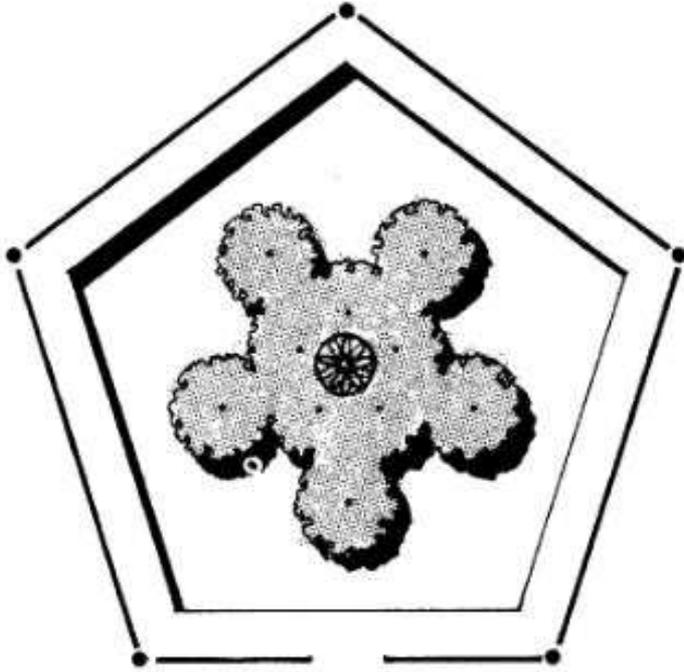
Kaba dokulu bitki

Orta dokulu bitki

İnce dokulu bitki

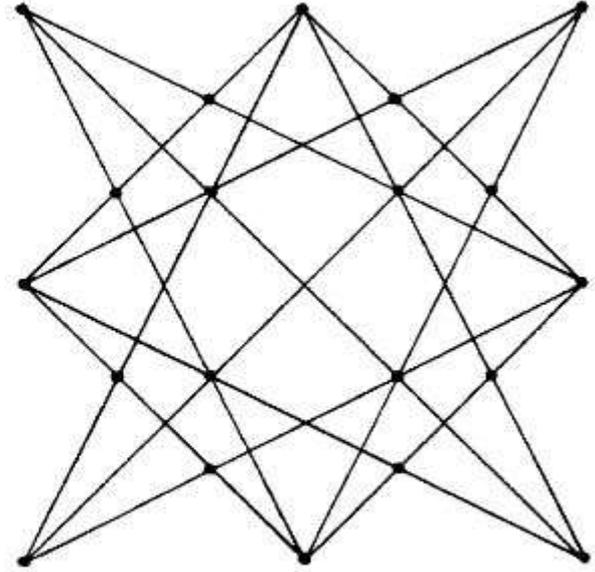
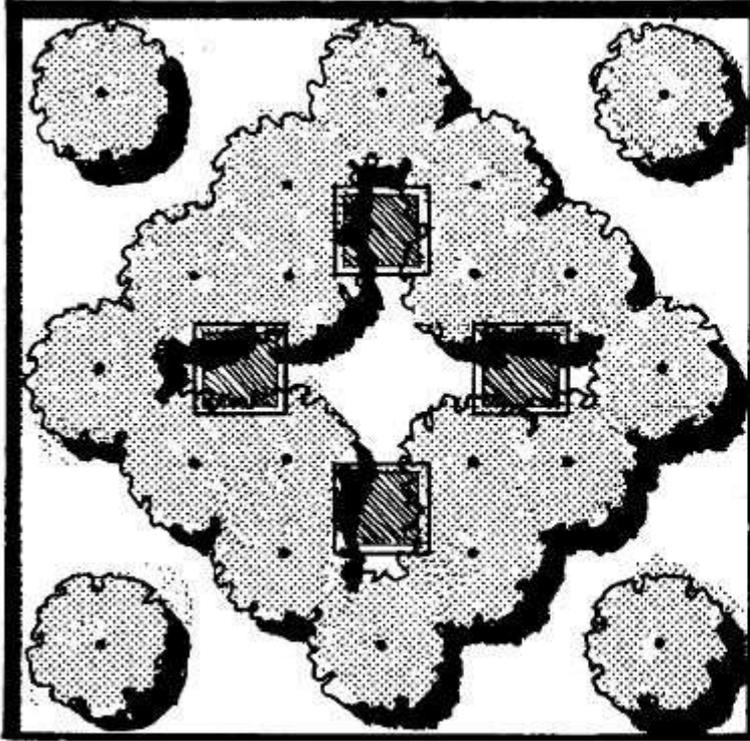
Bir bitkinin doku özelliği, onun yapraklarının biçimi, ölçüsü, rengi, yaprak yüzeyinin dokusu ile dallanmalarına ait çeşitli özelliklerinin tümünün birden meydana getirdiği bir sonuçtur. Her ne kadar doku görsel bir karakter olsa da, bitkiyle yakın iletişime geçildiğinde dokunma duyusuyla da hissedilmektedir. Ağaç kabukları da pürüzlüden pürüzsüze doğru bir çeşitlilik gösterir (Arslan 200?).

BİTKİLERDE DOKU

Dikim formları (Arslan 200?)

BİTKİLERDE DOKU

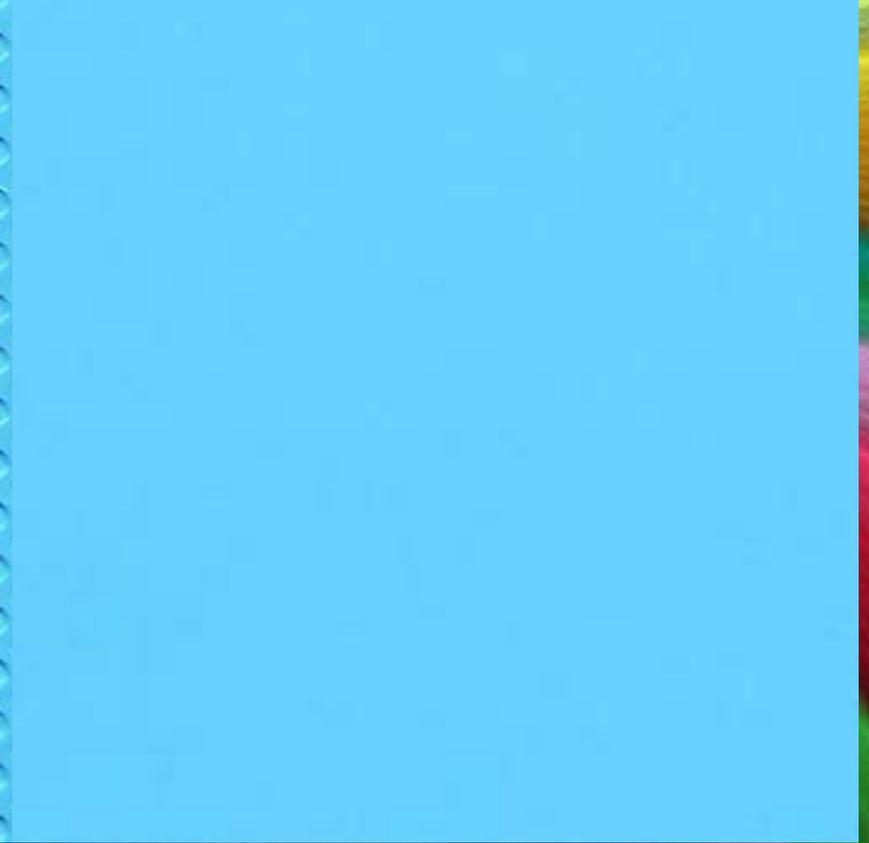
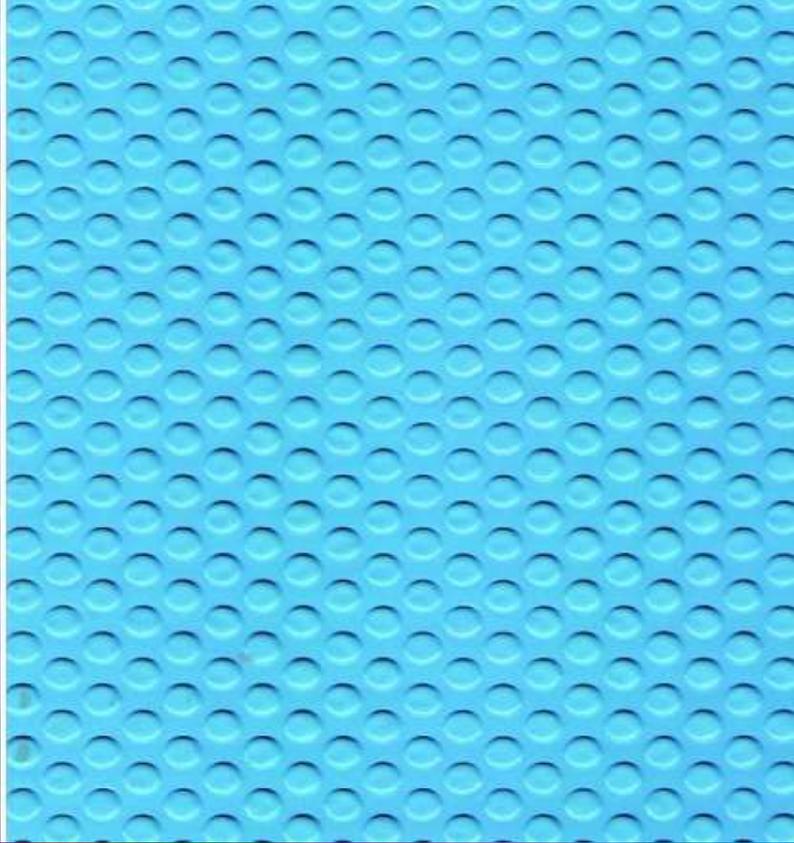
Dikim formları (Arslan 200?)

RENK VE DOKU

Yüzey, bir şeyin en üst katmanı, derisidir. Bir yüzeyin yapısı, uzaklaşan, yansıyan, seken ışığın yönünü belirler. Yüzey dokusundaki farklılıklar, yansıyan ışığın mevcut rengini etkilemez (Taşkın 2012).

RENK VE DOKU

Aynı renk ve aynı değerlerdeki iki yüzey, farklı doku karakterine sahip olduklarında, farklı renkte görünür, ton farkı oluşur. Rengnin koyu açık varyasyonları, dokulu bir yüzeyi, dinamik ve canlı hale getirir (Taşkın 2012).

RENK VE DOKUNUN PEYZAJ TASARIMINDA ETKİSİ

RENK VE DOKUNUN PEYZAJ TASARIMINDA ETKİSİ

RENK VE DOKUNUN PEYZAJ TASARIMINDA ETKİSİ

RENK VE DOKUNUN PEYZAJ TASARIMINDA ETKİSİ

RENK VE DOKUNUN PEYZAJ TASARIMINDA ETKİSİ

the Campus Core - Integration of Diverse Academic and Student Life Programs with Landscape Strategies.

RENK VE DOKUNUN PEYZAJ TASARIMINDA ETKİSİ

RENK VE DOKUNUN PEYZAJ TASARIMINDA ETKİSİ

Château de Villandry, Fransa

TEŞEKKÜRLER

KAYNAKLAR

1. Taşkın, Y. 2012, Hava perspektifinin ışık ve renk açısından incelenmesi ve empresyonizm'de uygulama biçimleri. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı ,Sivas.
2. ARSLAN, M. 2012, Peyzaj Tasarım Çalışmalarında Rengin Önemi. Dönem Projesi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı,Ankara.
3. Çağlarca, S. 1998, Renk ve Armoni Kuralları. İnkılap Kitabevi Yayınları, İstanbul.
4. Demir, A. 1993, Temel Plastik sanatlar Eğitimi. Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
5. Abacı, O. 2007, Temel Sanat Eğitimi. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
6. Temizsoylu, N. 1987, Renk ve Resimde Kullanımı. İstanbul.
7. Anonim 2013(a). Web Sitesi: http://tr.wikipedia.org/wiki/Renkler_listesi, Erişim Tarihi: 2013.
8. Anonim 2013(b). Web Sitesi:<http://www.baktabul.net/nedir/244323-doku-nedir-resimde-doku-nedir-doku-hakkinda.html>, Erişim Tarihi:2013.
9. Anonim 2013(c) .Web Sitesi:<http://www.tamsanat.net/atolye/tasarim-atolyesi/ilkeler-elemanlar.php?post=173>, Erişim tarihi:2013
10. ARSLAN, M. 200?, Bitki Materyali ve Kompozisyonunda Doku Özelliği. Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı,Ankara.